WIKIPEDIA

Osventsim

Kontsentratsion häm ülem lagere Osventsim (almança *Konzentrationslager Auschwitz,* poläkçä *Obóz Koncentracyjny Auschwitz*), **Kontsentratsion häm ülem lagere Birkenau** (almança *Konzentrationslager Auschwitz-Birkenau,* poläkçä *Obóz Koncentracyjny Birkenau*) - alman kontslagerläre häm ülem lagerläre kompleksı, 1940-1945 yılda Osventsim şähäre yanında (Krakov qalasınnan 60 km arada) urnaşa.

Birkenau (Auşwits) ülem lagereneñ baş qapqası, 2013 yıl

1939 yılda Adolf Hitler ämere buyınça Osventsim Öçençe Reixka quşıla häm yaña isemen "Auşwits" birelä.

Dönyada yağni faşist Almaniäda qullanılğan "Auşwits" iseme astında tanılğan , läkin sovet häm Rusiä kitaplarında poläk iseme astında - Osventsim dip yörtelä.

Osventsim ülem lagerendä 1941-1945 yılda **1 400 000 keşe üterelgän**, şul isäptän 1000000 yähüd.

Osventsim - iñ zur alman natsist ülem lagere, Holokostnıñ töp simvolı bulıp sanala.

Qızıl Ğäskär tarafınnan azat itelgän Osventsim yäş isän qalğan totqınnarı.

Azat itü

1945 yılnıñ 27 ğinwarında palkawnik **Fedor Krasavin** citäkçelegenäge Sovet ğäskärläreneñ 263-nçe uqçı tömäne häm **yanaral-palkawnik Kuroçkin** citäkçelegendä 1-nçe Ukrain frontınıñ ğäskärläre Osventsim ülem lageren azat itälär.

Osventsim (Auşwits) keşe yandıru miçläre

1945 yılnıñ 27 ğinwarında Qızıl Ärme **yanaral-mayor Krasavin** citäkçelegendä ğäskärläre Auşwits ülem lageren azat itälär.

1945 yılda Oswentsim şähäre häm andağı kontslagernı azat itü burıçı quyıla. 4,5 meñ gektar cirne bilägän ülem şähären ike pexota diviziäse, tanklar, ayırım batalionnar, ä lagerne SS batalionı saqlağan. Sovet ğäskärläre artilleriä faydalana almıy, çönki totqınnarğa da zıyan kiterüdän qurqa. Şturm 1945 yılnıñ 27 ğinwarında irtänge säğät 7dä başlana. Töşkä sovet ğäskärläre şähär östenä qızıl bayraq qadap, isän qalğan un meñ totqınnı irekkä çığara. Şturm waqıtında Krasavin diviziäse 67 suğışçısın yuğalta, 119 keşe yaralana. Krasavin üzeneñ xärbi beldermäsendä faşistlar üzläreneñ cinäyätlären yäşerü öçen biş krematoriynıñ dürtesen şartlatırğa, häm yuq itelgän totqınnarnıñ äyberlären, kiem-salımın Germaniägä cibärü öçen saqlağan 35 skladnıñ 29ın yandırırğa ölgerüen xäbär itä. Qalğan skladlarda ğına da 800 meñ xatın-qız kieme, 350 meñ ir-at kieme häm ayaq kiemnäre, 7 tonna xatın-qız çäçe, distälägän meñ altın teş protezları tabıla[1].

Soñraq Krasavin Qazannıñ garnizonı komandirı itep bilgelängän. 1947 yılda Fedor Krasavin ülgännän soñ, Qazannıñ Arça ziratında kümelgän.

Azat itü suğışında 234-350 sovet soldatı wafat bulğan.

1947 yılda Osventsim lagerendä muzey açıla, ul YUNESKO Bötendönya Mirası isemlegenä kertelgän.

Ädäbiät

- Marty Bloomberg, Buckley Barry Barrett. The Jewish Holocaust: an annotated guide to books in English / Buckley Barry Barrett.. — 2. — Wildside Press LLC, 1995. — 312 p. — (Studies in Judaica and the Holocaust). — ISBN 9780809504060
- Несколько портретов на фоне колючей проволоки (http://vip.lenta.ru/topic/victory/auschwitz.htm)
- Концентрационный лагерь Аушвиц. 38 фото. (http://baursak.info/?p=9004)
- Освенцим: концлагерь Аушвиц-Биркенау (http://www.wise-travel.ru/europe/poland/otzyv-3140.html)
- Концентрационный лагерь Аушвиц: фотоальбом в музее Яд Вашем (http://www1.yadvashem.org/exhibitions/album_auschwitz/page01.html)
- Деловая газета Взгляд: Концентрационный лагерь Аушвиц может исчезнуть. (http://www.vz.ru/society/2008/9/23/210939.html)
- Аушвиц в глазах СС — djvu версия книги (http://osvenc.narod2.ru/Oswenzim_v_glazah_ss.djvu)
- Комендант К л Аушвиц. Автобиографические записки Рудольфа Гесса (полное издание) (http://gulagraf.narod.ru/hoess.html)
- ФСБ обнародовала новые данные о количестве погибших в Освенциме (http://www.vesti.ru/doc.html?id=337610)
- Концентрационный лагерь Аушвиц глазами Хесса (Гесса) (http://war2.name/osvencim-gess1/)
- Video Tour AUSCHWITZ — BIRKENAU — Schindler Factory (https://www.youtube.com/watch?v=O2rRGrxLzsM&feature=related)

1. http://intertat.ru/tt/society-tt/item/53527-holokost-korbannaryin-isk%D3%99-alalar.html

Чыганагы — https://tt.wikipedia.org/w/index.php?title=Osventsim&oldid=2331491

Бу бит соңгы тапкыр 24 дек 2018 көнендә 17:36 вакытында үзгәртелгән.

Текст Creative Commons Attribution-ShareAlike лицензиясе буенча бирелә, аерым очракларда өстәмә шартлар булырга мөмкин. Өстәмә мәгълүматны Кулланы шартларында карагыз.